

І. В. Басиста
доктор юридичних наук, професор, професор кафедри

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ЗАКОНОДАВЧОГО УНОРМУВАННЯ

Висновки експертів є одним із процесуальних джерел доказів, передбачених у чинному КПК, при цьому для їх отримання сторони кримінального провадження у різні періоди наділялися відмінними повноваженнями, реалізація яких теж диференціювалася. Сьогодення продукує нові виклики для цієї діяльності, а законодавець не завжди вчасно реагує на таку динаміку.

Ключові слова: *судова експертиза, висновок експерта, кримінальне провадження, слідчий, експерт, прокурор, джерела доказів.*

КПК 1960 року у главі 18 визначав порядок проведення експертизи та унормовував положення про те, що при необхідності проведення експертизи слідчий складав мотивовану постанову (частина 2 статті 196). Щодо такої діяльності за слідчим законодавець закріплював обов'язок ознайомити обвинуваченого з постановою про призначення експертизи і роз'яснити йому його права, встановлені тогочасною статтею 197 КПК, про що слідчим складався протокол з додержанням загальних вимог до протоколів слідчих дій, визначених у статті 85 КПК 1960 року. Постанова про призначення судово-психіатричної експертизи не оголошувалася обвинуваченому в тих випадках, коли його психічний стан робив це неможливим. У випадках, коли експертиза призначалася до притягнення особи як обвинуваченого, означені правила застосовувалися до підозрюваного у вчиненні злочину [1, Ст.196,197].

Такий механізм був відпрацьований десятиліттями, видавався досить зрозумілим і, як на мене, сприяв виконанню завдань кримінального судочинства. При цьому у наукових колах точилися дискусії щодо удосконалення порядку проведення експертиз, який би був ще більш раціональним для розкриття і розслідування злочинів.

Однак із вступом в дію КПК 2012 року ситуація із призначенням експертиз не лише не покращилася, а, як на мене, на законодавчому рівні ускладнилася. Варто із даного приводу навести коментарі знаних процесуалістів про те, що судово-правова реформа в Україні розпочалася і досі здійснюється без її виваженої концепції та чіткої доктринальної моделі процесуальної форми здійснення правосуддя. До того ж, поспішні й часто безсистемні реформаторські дії знизили

якість кримінального процесуального закону, заповнили його суперечливими концептами і юридичними фікціями [2, с. 6; 3, с. 3–4]..

У своїй первинній редакції в чинному КПК частина 1 статті 242 КПК передбачала, що експертиза проводиться експертом за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. Не допускалося (як і не допускається на сьогоднішній день) проведення експертизи для з'ясування питань права. Згідно із частиною 3 статті 242 КПК лише примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи здійснювалося (та продовжує здійснюватися) за ухвалою слідчого судді, суду [4, Ст. 242].

У наукових публікаціях мною та іншими науковцями вже неодноразово зверталася увага на те, що змін потребували первинні редакції статей 242 – 244 КПК 2012 року та інші статті, адже відсутність прямої вказівки законодавця на вид процесуального документу слідчого, яким призначалася експертиза створював на практиці непорозуміння, особливо в перші місяці дії КПК 2012 року. Слідчі продовжували виносити постанови, але вже у так званому порядку статті 110 КПК.

Існували і проблеми щодо звернення іншої сторони кримінального провадження, адже його форма теж не мала однозначного розуміння. Для прикладу, варто звернутися до вже наявних наукових напрацювань щодо вирішення цієї проблематики, коли дослідники констатували проблеми також із залученням експерта стороною захисту, якій вперше у КПК 2012 року надавалося право самостійно залучати експертів на договірних умовах для проведення експертизи, у тому числі обов'язкової. Серед прогалин дослідники визначають відсутність у КПК вказівки на документ, який є підставою для проведення експертизи (доручення, заява, адвокатський запит тощо) і повинен містити інформацію (і яку саме) про особу, яка залучається у якості експерта, питання, що ставляться експерту, перелік матеріалів (зразків, документів), що надаються для дослідження, попередження про кримінальну відповідальність експерта тощо [5, с. 9; 6, с. 128].

Дослідниками констатовано, що практично через рік з моменту вступу в дію КПК 2012 року, були внесені зміни і доповнення до Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, згідно яких для залучення експерта адвокат складав документ про залучення експерта, в якому обов'язково зазначав, перелік питань, поставлених експерту, а також об'єкти, що підлягають дослідженню. Так як у первинній редакції частини 2 статті 243 чинного КПК залучення експерта стороною захисту здійснювалося на договірних умовах, то після письмового звернення адвоката з експертною установою ним укладався договір [7, с. 224–226]. Як на мене, то звичайно відомче унормування

означених позицій не варто було б вважати достатнім, однак у «симбіозі» із положеннями КПК нормативне вирішення означеної проблеми все ж таки існувало.

До чинного КПК корективи із приводу проведення експертиз були внесені у травні 2014 року, зокрема, частину другу статті 242, яку було доповнено пунктом 6, згідно із Законом 1261-VII від 13.05.2014 та визначено, що слідчий або прокурор зобов'язані звернутися до експерта для проведення експертизи щодо визначення розміру матеріальних збитків, шкоди немайнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням.

Суттєво змінено порядок проведення експертизи Законом № 2147-VIII від 03.10.2017, який є чинним на сьогоднішній день. Так, експертиза проводиться експертною установою, експертом або експертами, за дорученням слідчого судді чи суду, наданим за клопотанням сторони кримінального провадження або, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. Не допускається проведення експертизи для з'ясування питань права (частина 1 статті 242 КПК).

Експерт залучається за наявності підстав для проведення експертизи за дорученням слідчого судді чи суду, наданим за клопотанням сторони кримінального провадження (стаття 243 КПК) [8]. Інші частини із статті 243 КПК виключено.

Чи варто вважати такі законодавчі формулювання прогресивними? Думки як науковців, так і практиків є різноманітними, як на мене, то ці зміни і доповнення містять більше деструктиву, аніж позитиву чи користі, так як по порядку призначення експертиз залишається невирішеними ряд гострих питань, на що також була звернута увага у висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, що є досить потужним сигналом. Більше того, вже не лише науковці, а й фахівці Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України б'ють на сполох, що, окрім порядку застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження, в результаті прийняття Закону України № 2147-VIII *шкідливі за своїм змістом зміни* внесені також і до норм про порядок призначення та проведення експертизи в межах відповідного кримінального провадження (зміни до статей 242–244 КПК). Означені законодавчі новели створюють реальні умови для втрати предметів, знарядь, слідів злочину, а також унеможливають здійснення повного, своєчасного та об'єктивного досудового розслідування значної кількості злочинів [9].

Вважаю, що не логічно позбавляти слідчого, який здійснює досудове розслідування чи прокурора повноважень щодо призначення експертизи. Варто погодитися із даного приводу з

позицією, що ці зміни до КПК погіршили позиції потерпілого і покращили позиції злочинців. Тепер буде ще складніше розслідувати злочини і доводити вину. Закон дає слідчому судді чи суду п'ять днів на розгляд цього клопотання. Що протягом усього цього часу повинна робити жертва з'валтування? Чи всі сліди злочину залишаться на і в тілі потерпілої особи? Логічно, що ні, бо є такі природні процеси, які знищують певні сліди статевих злочинів. Окрім того, жертва потребуватиме лікування. А яку інформацію дасть експертиза після лікування? Окрім того, нова процедура забирає час для швидкого розслідування будь-якого злочину, що потребує призначення експертизи [10].

Думаю в свій час варто було б дослухатися до рекомендацій експертів, окремих науковців, фахівців Національного антикорупційного бюро України, ГПУ та інших фахівців про доцільність ветоування президентом ухвалених змін до Кримінального процесуального кодексу, так як депутати пакетом ухвалили десятки непідтриманих раніше поправок без обговорення [11].

Сьогодні триває «законодавча дуель» із внесеними новаціями, частину прогалин та колізій вже усунуто на законодавчому рівні, шляхом прийняття нових законів, але інша частина продовжує діяти та гальмувати процес розкриття та розслідування злочинів, притягнення винних до відповідальності.

Із даного приводу вартим уваги є проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності судового експерта та належного забезпечення здійснення судово-експертної діяльності» від 04.05.2018 № 8336. Проектом Закону пропонується внести зміни до статей 65 («Свідок»), 69 («Експерт»), 95 («Показання»), 99 («Документи»), 102 («Зміст висновку експерта»), 242 («Підстави проведення експертизи»), 243 («Порядок залучення експерта»), 244 («Розгляд слідчим суддею клопотання про проведення експертизи»), 332 («Проведення експертизи за ухвалою суду») КПК, доповнити КПК статтею 102-1 («Письмові роз'яснення висновку експерта»). Проектом вносяться зміни до статей 343, 347 Кримінального кодексу України, 185-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення, статей 17, 19 Закону України «Про судову експертизу». Крім того, Закон України «Про судову експертизу» пропонується доповнити статтею 9-1 «Єдиний державний реєстр судових експертиз та експертних досліджень».

Зокрема, передбачено такі зміни:

– до Кримінального кодексу України, передбачивши кримінальну відповідальність за втручання в діяльність судового експерта з метою перешкодити здійсненню ним судово-експертної діяльності, а також відповідальність за умисне знищення або пошкодження майна, що належить судовому експерту;

– до Кримінального процесуального кодексу України, передбачивши можливість здійснювати допит експерта лише на стадії судового розгляду, а також запровадивши можливість слідчого, прокурора отримувати письмові роз'яснення висновку експерта;

– до Кримінального процесуального кодексу України, передбачивши можливість сторонам кримінального провадження самостійно залучати експертів (в т.ч. на договірних умовах), за виключенням обов'язку сторони обвинувачення звертатися з клопотанням про проведення експертизи до слідчого судді у разі необхідності проведення почеркознавчої експертизи, лінгвістичної експертизи мовлення, експертизи відео-, звукозапису, економічної експертизи, товарознавчої експертизи (якщо вартість об'єкта товарознавчої експертизи в 200 і більше разів перевищує розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб), психіатричної експертизи;

– до Закону України «Про судову експертизу», передбачивши запровадження Єдиного державного реєстру судових експертиз та експертних досліджень [12].

Його автори, серед яких Антон Геращенко та Дмитро Білоцерковець, небезпідставно вважають, що виключно судовий порядок призначення експертиз у кримінальних провадженнях є запорукою надмірного навантаження слідчих суддів, що може потягнути за собою неефективність досудового розслідування в цілому, так як прийдеться призначати щорічно близько 800 тис. експертиз, що паралізує судову систему та досудове розслідування. Тому варто повернутися до первинного порядку призначення експертиз за КПК 2012 року [13]. Слід підтримати таку точку зору, адже описані вище катастрофічні результати грядуть зовсім близько.

Не дивлячись на все вище викладене, комплексну мету вказаного законопроекту – посилення гарантій незалежності судового експерта та належного забезпечення здійснення судово-експертної діяльності, а також поновлення можливості призначення експертизи в кримінальних провадженнях органами досудового розслідування самостійно [14], станом на сьогоднішній день його в порядок денний не включено.

У висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України (далі по тексту – Управління) наведено наступні аргументи:

1. У законопроекті пропонується виключити норму, яка передбачає адміністративну відповідальність експерта за злісне ухилення від явки до органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування. Натомість встановлюється кримінальна відповідальність за втручання в діяльність, а також умисне знищення або пошкодження майна судового експерта (зміни до статей 343, 347 КК).

Згідно з частиною першою статті 91 Регламенту Верховної Ради України законопроект, проект іншого акта вноситься на реєстрацію разом з пояснювальною запискою, яка має містити: 1) обґрунтування необхідності прийняття законопроекту, цілей, завдань і основних його положень та місця в системі законодавства; 2) обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування закону після його прийняття; 3) інші відомості, необхідні для розгляду законопроекту. На порушення вимог наведеної норми пояснювальна записка до проекту не містить обґрунтування запропонованих змін до КК та КУпАП.

2. В частині п'ятій статті 65 КПК в редакції проекту встановлюється, що не можуть бути допитані як свідки під час досудового розслідування експерти з приводу наданих ними висновків. У разі необхідності експертом *можуть надаватися роз'яснення* висновку на письмовий запит слідчого, прокурора на стадії досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 102-1 КПК. Наведена норма є диспозитивною, тобто передбачає, що надання роз'яснень висновку є правом, а не обов'язком експерта. Натомість частина друга статті 102-1 КПК в редакції проекту в імперативній формі зазначає, що роз'яснення висновку експерта за результатами розгляду письмового запиту слідчого, прокурора *надається письмово* протягом десяти днів з дня його отримання державною спеціалізованою установою. Таким чином, норми статей 65, 102-1 КПК в редакції проекту підлягають узгодженню в частині визначення, є надання роз'яснення експертом висновку його правом чи обов'язком.

Звернута увага на те, що необхідність внесення запропонованих змін пояснюється наявністю непоодиноких випадків зловживання правом на допит експерта з боку слідства під час досудового розслідування. Разом з тим, в пояснювальній записці до проекту відсутні будь-які дані, що свідчили б про обґрунтованість цих тверджень.

3. У законопроекті пропонується встановити, що *експертиза проводиться* експертом за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. При цьому слідчий або прокурор зобов'язаний звернутися виключно до державної спеціалізованої установи для проведення експертизи щодо: 1) встановлення причин смерті; 2) встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень; 3) визначення психічного стану підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сумнів щодо його осудності, обмеженої осудності; 4) встановлення віку особи, якщо це необхідно для вирішення питання про можливість притягнення її до

кримінальної відповідальності, а іншим способом неможливо отримати ці відомості; 5) встановлення статевої зрілості потерпілої особи в кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтею 155 Кримінального кодексу України; 6) визначення розміру матеріальних збитків, шкоди немайнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням (частини перша, друга статті 242 КПК в редакції проекту). Сторона обвинувачення залучає експерта державної спеціалізованої установи за наявності підстав для проведення експертизи, у тому числі за клопотанням сторони захисту чи потерпілого. Сторона захисту має право самостійно залучати експерта державної спеціалізованої установи на договірних умовах для проведення експертизи, у тому числі обов'язкової. Експерт державної спеціалізованої установи може бути залучений слідчим суддею за клопотанням сторони захисту у випадках та в порядку, передбачених статтею 244 КПК (частини перша-третя статті 243 КПК в редакції проекту). У разі відмови слідчого, прокурора в задоволенні клопотання сторони захисту про залучення експерта *особа, що заявила відповідне клопотання, має право звернутися з клопотанням про залучення експерта до слідчого судді* (частина перша статті 244 КПК в редакції проекту).

Фахівцями Управління вірно зауважено, що за змістом частини другої статті 242 КПК вимога щодо необхідності залучення для проведення судової експертизи виключно державної спеціалізованої установи поширюється лише на види експертиз, визначені в частині другій статті 242 КПК. Разом з тим, зі змісту статей 243, 244 КПК вбачається, що ця вимога поширюється на усі види експертиз в рамках кримінального провадження. Однак це суперечить Закону України «Про судову експертизу», відповідно до частини першої статті 7 якого судово-експертну діяльність у кримінальному провадженні здійснюють державні спеціалізовані установи, а в інших випадках – *також судові експерти, які не є працівниками зазначених установ, та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених цим Законом*. Зміни до цієї статті у проекті не пропонуються.

Запропоновані проектом в цій частині норми обмежують право сторін кримінального провадження та суду обирати експерта, якому буде доручено проведення судової експертизи. Обмеження цього права є нераціональним і не сприятиме досягненню цілей кримінального судочинства.

4. Прийняття запропонованих у проекті змін зумовить переважання державних спеціалізованих установ, що значно збільшить тривалість проведення судових експертиз. Як наслідок, вірогідним є вимушене порушення строків проведення досудового розслідування, визначених в статті 219 КПК.

При цьому, у проєкті не пропонуються шляхи подолання відповідної проблеми.

5. У законопроєкті пропонується доповнити Закон України «Про судову експертизу» статтю 9-1 «Єдиний державний реєстр судових експертиз та експертних досліджень», в абзаці 1 частини першої якої зазначається, що відомості про призначені судові експертизи та експертні дослідження вносяться суб'єктами судово-експертної діяльності, визначеними статтю 7 цього Закону, до Єдиного державного реєстру судових експертиз та експертних досліджень, володільцем якого є Міністерство юстиції України. Фахівці Управління звернули увагу на відсутність обґрунтування відповідних положень в пояснювальній записці до проєкту, що є порушенням вимог пункту 1 частини першої статті 91 Регламенту Верховної Ради України. Відтак, виникає питання про доцільність створення відповідного реєстру. Крім того, незрозумілою є його роль в процесі здійснення судових експертиз (зокрема, неясно, чи є цей реєстр лише допоміжним елементом, а чи «відправною точкою», оскільки без внесення до нього відомостей проведення судової експертизи стане неможливим).

З огляду на викладене фахівці Управління резюмували, що законопроєкт потребує суттєвого додаткового опрацювання [15].

Віриться, що встановлені недоліки буде усунуто найближчим часом і після доопрацювання проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності судового експерта та належного забезпечення здійснення судово-експертної діяльності», пройшовши всі встановлені етапи та процедури, набуде статусу Закону України, адже в ньому закладена вірна та корисна для належного виконання завдань кримінального провадження ідея. Цим самим буде усунуто цілу низку проблем у практичній діяльності з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень.

Перелік посилань

1. *Кримінально-процесуальний кодекс України*: чинне законодавство із змінами та допов. на 16 вересня 2011 року: відповід. офіц. тексту. Київ, 2011. 212 с.

2. *Корнієнко М. В., Тертишник В. М.* Принципи права в розв'язанні юридичних колізій // *Верховенство права*. 2017. № 2.

3. *Азаров Ю. І.* Окремі питання удосконалення кримінального процесуального законодавства та практика його застосування органами досудового розслідування Національної поліції // *Дні науки Національного університету «Києво-Могилянська академія» на факультеті правничих наук*. 2018: матеріали круглого столу (Київ, 2 лютого 2018 року). Київ, 2018. С. 3–7.

4. *Кримінальний процесуальний кодекс України*: чинне законодавство зі змінами та доп. станом на 1 верес. 2017 р.: (офіц. текст). Київ, 2012. 370 с.

5. *Антонюк П. Є.* Актуальні питання судово-експертної діяльності державних спеціалізованих установ // Судово-експертне забезпечення кримінального процесу: матеріали міжвід. наук.-практ. семінару. Київ, 2014. С. 9.

6. *Тимошок І. М., Косякова О. В.* Порядок проведення судових експертиз у кримінальному процесі за ініціативою сторони захисту (відповідно до чинного Кримінального процесуального кодексу України). // Криміналістика и судебная экспертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. Київ, 2015. Вип. 60. С.125–134.

7. *Поліщук І. Ю.* Щодо питання призначення судової експертизи стороною захисту в рамках кримінального провадження // Актуальні питання судово-експертного забезпечення кримінальних проваджень: матеріали круглого столу (10 квітня 2014 р.) / МВС України, НАВС. Київ, 2014. С. 224–226.

8. *Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012* [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8>

9. *Висновок* Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо уточнення деяких положень» (реєстр. № 8151 від 16.03.2018) [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?

10. *Маляр А.* Зміни до Кримінального процесуального кодексу, які набули чинності, нашкодять жертвам зґвалтувань [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gordonua.com/ukr/news/politics/maljar-zajavila-shcho-vstupili-v-silu-zmini-do-kriminalnogo-protseualnogo-koдексу-nashkodjat-zhertvam-zvaltuvan-237338.html>

11. *Зміни до КПК* паралізують роботу правоохоронних органів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/2174301-zmini-do-kpk-paralizuuyut-robotu-pravoohoronnih-organiv-eksperti.html>

12. *Проект Закону України* «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності судового експерта та належного забезпечення здійснення судово-експертної діяльності» від 04.05.2018 №8336 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63960

13. *Глушко С.* Парламенту пропонують знову переглянути процедуру призначення судових експертиз // Судово-юридическа газета [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://sud.ua/ru/news/publication/118289-parlamentu-predlagayut-opyat-peresmotret-protsedu-ru-naznacheniya-sudebnykh-ekspertiz>

14. *Пояснювальна записка* до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності судового експерта та належного забезпечення здійснення судово-експертної діяльності» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63960

15. *Висновок* Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України на проекту Закону України «Про внесення змін

до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності судового експерта та належного забезпечення здійснення судово-експертної діяльності» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63960.

НАЗНАЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗ В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ: СОВРЕМЕННЫЕ РЕАЛИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО НОРМИРОВАНИЯ

И. В. Басистая

Выводы экспертов являются одним из процессуальных источников доказательств, предусмотренных в действующем УПК, при этом для их получения стороны уголовного производства в разные периоды наделялись различными возможностями, реализация которых тоже дифференцировалась. Настоящее продуцирует новые вызовы для этой деятельности, а законодатель не всегда вовремя реагирует на такую динамику.

Существующий на сегодняшний день исключительно судебный порядок назначения экспертиз по уголовным производствам является в целом чрезмерной нагрузкой для судебной системы, что может повлечь за собой неэффективность предварительного расследования в целом, так как придется назначать ежегодно около 800 тыс. экспертиз, что парализует судебную систему и досудебное расследование. Поэтому стоит вернуться к первоначальному порядку назначения экспертиз по УПК 2012 года.

CONDUCTING EXAMINATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS: CURRENT REALITIES OF LEGISLATIVE UNDERSTANDING

I. Basysta

Expert's conclusions are one of the procedural sources of evidence provided by the current CPC, while for their receipt, the parties to the criminal proceedings in different periods were given excellent powers, the implementation of which also differentiated. Nowadays it produces new challenges for this activity, and the legislator does not always respond in a timely manner to such a dynamics.

Existing to date, the exclusively judicial procedure for the appointment of examinations in criminal proceedings is a guarantee of an excessive burden on investigative judges, which may entail the ineffectiveness of the pre-trial investigation as a whole, since it will be necessary to appoint annually about 800 thousand examinations that paralyze the judicial system and pre-trial investigation. Therefore, it is worth returning to the original order of appointment of examinations for the CPC in 2012.